

Mjölkbryggor.

Ack vilka minnen ordet väcker. Där satt man med penna och papper och skrev upp bilnummer. Vilken lycka för ett Z eller T eller något annat fordon långväga ifrån. För att inte tala om vilken mötesplats det var. De vuxna fick prata en stund med grannen när man lämnade mjölken och ungdomarna hade vissa mjölkbryggor till sina mötesplatser på kvällarna.

Mjölkbryggorna kom till när mjölken började levereras till mejerier långt från gården. När de mindre lokala mejerierna fanns levererade varje bonde själv sin mjölk dit. De små mejerierna lades ner på 1930-talet och då sändes mjölken till Söderköping.

En mjölkbrygga var ofta byggd med ett lägre plan först, för att det skulle vara lättare att lyfta upp mjölksåarna och ett större högre plan där man ställde såarna. Det planet skulle från början vara 1,10 meter högt för att passa till höjden på den tidens lastbilar. Så var det nog inte på alla ställen. De fyrkantiga mjölksåarna kunde vara 30 liters eller 50 liters så det var ett tungt arbete att lyfta upp dem på mjölkbordet. Bordet skulle också vara försett med en solskärm (vägg) för att mjölken skulle stå i skuggan. Kvällsmjölken var kyld men morgonmjölken var alldeles nymjölkad och varm.

runda

En del bönder separerade mjölken på gården och levererade endast grädden i mindre krukor. Så gjorde man från Eknön en tid eftersom det var besvärliga transporter över sjön.

Mjölkbryggorna uppsattes oftast där den egna vägen anslöt till landsvägen. På en del ställen t.ex vid Bottna var det mycket nära mellan bryggorna. Många hade också sina postlådor uppsatta på mjölkbryggan.

"Mjölkkörarn" fick ofta uträtta ärenden åt kunderna, t.ex. hämta ut ranson på bolaget. På återvägen hade han med sig beställda varor från mejeriet som smör och ost. Han hade också med sig skummjolk, vassle och tomma såar som skulle lämnas av vid rätt brygga. Varje så hade ett påmål nummer. Det skulle även bryggorna ha men det var endast undantagsvis så var fallet. Det gällde att ha god lokalkännedom.

De här mjölkbryggorna fanns utmed landsvägen mellan Lagnöströmmen och Fullerstad.

Antal leverantörer	Placering	Ytterligare gårdar
1	Flicksten	
1	Brevik	
2	Rullgrinden	Knåtebo, Hårsvik
3	Lötterna	Beningevassa, Yttergården
2	<i>Toröns kvätter</i> Ugglevik	Ramstorp
1	Torönsborg (vid mjölkkrummet)	
1	Bostvik	
1	Rövik	
1	Herrborum	
2	Arentorp	Stora, Lilla
3	Kungshällsuddsvägen	Sjöstugan, Trännö, Kolbo <i>Kärstorp</i>
1	Stora Ulvebo	
2	Ängen	Tegeltorp
1	Lilla Ulvebo	

2	Vid affären, Bottna	Kindtorp, Österborg
3	Ö. Bottna	Gallnäs, Jonas Nilsson, Vigrensgd, Ö Bottna
2	Ö Bottna	Karlshamn, Vernersgården Ö Bottna
1	St Bottna	Valter Nilsson
1	St Bottna (Gruvan)	Månsson
1	Sjödalen	
2	Degerhov	Nämndemansgården, Notudden (Eknön en tid)
1	Degerhov	Jacobsson
2	Löten (grindhålet)	Eknön "Herrgården", Almsudden, med båt över sjön
3	Yxeltorp	Fängtorp, Ålhult
5	Väle	Övre, Nedre, Mellan-Väle, Nedre Slatorp, Spinknäs
1	vid Betel	Övre Slatorp
1	Borum? <i>Dammsätter Borum</i>	
2	Högalid	Nydal, Brinken
2	Rävbrinken	Låsta
1	Spjutkärr	
1	Kalkbrinken	
1	Stenbacka	
4	Ängstugan	Djupdalen, Springartorp, Sjöhagen
2	Ekängen	Eknäs
1	Torpa	
1	Buga (Berga)	(Den enda av dessa som har kor 2002.)
3	Olofstorp	Brunnebytorp, Nybygget
1	Dykällan	
1	Köp	
3	Mogata, Djursnäs v.	2 Körninge gårdar, Djursnäs
1	Stengården	
2	Back	Långerum, Häggetorp <i>Kullerstad Hov Söngöleby</i>
1	Stockeby	
1	Liljestad	
1	Fullerstad	

3

Utefter denna linjen körde Tjärholms bilstation från Lagnöströmen till Stegeborg. Chaufför var under många år Alvar Hederberg. Återstoden av linjen kördes av Mjölkcenralens bilar. Den sista tiden körde Hederberg hela vägen och hade ett släp med sig. Släpet stod ofta parkerat vid Spjutkärr, medan han hämtade mjölken längre ut. Släpet hade ett extra batteri så att det fanns ström till bakljusen när bilen kopplades ifrån. Mc chaufförer var Uno Karlsson, Månzén och Emriksson. I Mjölkcenralen hade lantbrukarna insatser efter gårdens storlek. Transporten av mjölk i säar upphörde 1969. Då infördes tankhämtning.

*ca 10 ton mjölk i flera lager
 Rävbrinken byggen mellan bil och släp vid halva
 Kalle Pehl*